

Aman Toktogulov

(1945 - 1992)

Aman Toktogulov, 1945 tarihinde Talas İli Köpürö-Bazar köyünde dünyaya geldi.

Kırgızistan Devlet Üniversitesinin Filoloji Fakültesini bitirdikten sonra, 1967-1981 tarihleri arasında "Kırgızistan Madaniyatı", "Ala-Too" gazete ve dergilerinde, Yazar Haklarını Koruma Acentesi'nde çalıştı. 1982-1990 tarihleri arasında ise Devlet Güvenlik Teşkilatı'nda görevde bulundu.

"İbarat (İbaret)", "Baral (Olgunluk)", "Poeziyaga Mamile (Şiire Davranış)" "Taberik (Tebrik)" adlı kitapları vardır. R. Gamzatov'un "Menin Dagestanım (Benim Dağıstanım) 1-2 kitap", İ. Krılov'un "Tamsilder (Baflar)", Ç. Aytmatov'un "Çiñgız-Handın Ak Bulutu (Cengiz Hana Küsen Beyaz Bulut)" vb. eserlerini çevirdi.

Yazar, 1992 tarihinde vefat etti.

Şiirler

KEYÜÜ

* * *

Ar bir adam koldon keler
öz cumuşun kılğan bolso,
ar bir adam bul çaşoodo
öz ordunda turgan bolso.
Alduuga kur ataandaşpay,
öz çamasın ar kim bilse,
Akıldıuday özün sezbe,
Akmaktığın estey cürsö.

İçi tarlık, kıyanattık,
kuru dalbas bul düynödö
cana keyiş, naarazılık
kañça azaygan bolor ele.

* * *

Calkooluk, bilimsizdik, kenebestik
Carmaşıp kele catat maga dayım.
Uyalbay şıltoo kılıp kırgız kanın
Uşuga күnöölüü deym babalarım.

Kalsa da neçen kıyın oor күндө
Cok bolup, siñip ketpey alda kimge.
Atamdın akısı ne babalarda
Apkeldi kırgız kılıp uşul күngө.

Amanbı altı sanıñ - özüñdө kep,
Bıkşıbay koldon kelse calındap öt.
Ağımdan suurla albas çabalarga
Ar kaçan sebep dayar, şıltoosu көp.

Ömürdө bir iş kılбай ойго аралık,
Erte-кеç іштен келіп, ішке барып,
Кыдыңдап күрө беріш кoldon келер,
Кыбырап баланча сом айлк алып.

Kimdin çok birden arman көñүлүндө,
Oyуңday боло berbeyt baarı мүлдө.
Birok da ar bir adam bayge көксөп,
Bir çurkap көрүш керек ömrүндө.

* * *

HAYIFLANMA

* * *

Her bir adam elden gelen
Öz işini yapmış olsa.
Her bir adam bu hayatta
Öz yerinde kalkmış olsa.
Güçlüye semiz rakip olmayıp
Öz kudretini herkes bilse.
Akıllıymış gibi özünü hissetmeden
Ahmaklığımı hatırla.

Kıskançlık hıyanetlik
Boş şeyler bu dünyada
Ve kederlenmek, rızasızlık
Ne kadar azalmış olurdu.

* * *

Tembellik, bilmezdik, lakaytlık
Takılıp geliyor bana daim.
Utanmadan bahane edip, Kırgız kanını
Şuna suçlu diyorum atalarım.

Kalsa da ne kadar zor, zor күнде
Yok olup hazmedemeyip bir kimseye.
Babamın hakkı nedir atalarda
Getirdi Kırgız yapıp bu күне.

Salim mi sağlığın - kendinde söz
Tütmeden, elden gelse aevlenerek geç.
Akımdan çekilip çıkmaz zayıflara
Daima sebep hazır, bahane çok.

Ömürde tek iş yapmayıp düşünceye аралık
Gүndüz gece іштен gelіп, іше gidіп,
Kimildayıp gezmek elden gelir,
Ağırdan алып filanca сом¹ айлк алып.

Kimin yok birer meşgale gönünde,
Düşündüğün gibi olmaz hepsi tamamı ile.
Fakat her insan ödül arzu edip,
Bir koşup görmek lazım ömründe.

* * *

1 Kırgız para birimi.

Kurbular, tigi-bu dep
keregi cok.
Süyüü degen arı cok
cakşı neme.
Surabayt baylıgıñdı,
Kızmatıñdı,
boyuñdun uzundugun,
kıskalıgın.

Şampañdap öz teñiñdi taap alıp,
Kuduñdap birdemeni aytkan bolup,
Bir cerde eldi aralap baratkanıñ!
Tañ körüü, süyüü arsız, neni aytasıñ!
Özüñdün keypiñ menen cumuşuñ cok,
Maralday bir ayaldı süyüp alasıñ.
Kurbular, bir kız menen
Taanışıp keldim bugün!
Çañına kör tirликтin
kor bolup basırılğan.
kız canduu ottuu sezim
tirüümüsüñ?!
Caz kelgendekozgolgon eski darttay,
buulugup maga batpay,
eeligip, delbelenip,
mınçalık nege küydüñ?!
Cülündü kuykalarım,
Cüröktü mas kılarım -
Kızdarga cetelegen calın sezim,
Men seni unuttum go
tirüümüsüñ?!

SÜRÖTTÖGÜ KIZ

Aralaşıp, es alıp catkan elge,
Az kün boldu cürgöngö üşul cerde.
Deñiz ceegi. Kün ısıq. Calgız catam,
Balkonu bar kelişken keñ bölmödö.

Calgız catam degenim saal calgan,
Kelgende ele bir kızdı taap algam.
Al kız turat kadalıp, meni tiktep,
Dubaldagı ilingen kartinadan.

Müçösün ayt, közün ayt, özü suluu,
Tirüü canday kadayça tartkan munu.
Kıçine ele süylöşüp, cakındasañ,
Bet aldıña cark etip kelgen turu.

Şart kelişse, bardığı bolso belen,
Erkekterdin dartı ele kızda belem.
Eki-ekiden ketişet şınaarlaşıp,
Men kalamın bölmödö bul kız menen,

Bul kızda bir sıykır küç bolso kerek,
Büt tüşünöt cılmayıp, tiktey beret.
Men catkanda kıynalıp, uktay albay,
Ayap meni, akırın tüşüp kelet. <...>

...

Arkadaşlar, o bu demeye
gerek yok.
Sevgi denen arı yok
iyi şeydir.
İstemez servetini,
hizmetini,
Boyunun uzunluğunu,
kısalığını.

Çağlayıp kendi eşini bulup,
Sevinip bir şey söylüyor olup,
Bir yerde halkın arasında gezmen!
Hayran görmek, sevgi arsız neyi söylersin!
Kendinin keyfin ile işin yok,
Maral gibi bir bayanı seversin.
Arkadaşlar bir kız ile
Tanışıp geldim bugün!
Tozuna kör dirimin
hor olup bastırılan.
kız canlı ateşli sezim
dirimisin?!
Yaz gelince etkilenen eski dert gibi.
sıkılıp bana sığmaz,
çoşup, delirip,
bu kadar neye yandın?!
İliğini kızartmam,
Yüreği sarhoş etmem -
Kızlara götüren alev sezim,
Ben seni unuttum mu
hayatta misin?!

RESİMDEKİ KIZ

Karıştım, dinlenmekte olan millete,
Az gün oldu buraya geldiğime.
Deniz kıyısı. Güneş sıcak. Tek başına,
Balkonlu geniş güzel bir odada.

Tek başına dedim ama bu biraz yalan,
Geldiğimde bir kızdı buldum aman.
O kız duruyor gözünü dikip, bana bakıp,
Duvarda asılı duran bir tablodan.

Yapısına bak, gözlerine bak, güzel kendisi,
Canlı kimse kadar hoş çizilmiş resmi.
Birazcık konuşup, yaklaşırın,
Tam karşına parlayarak dikilir gibi sanki.

Şart uyarsa, her şey olsa güzel,
Erkeklerin bütün derdi kızlar mı ki.
İkşer ikişer gidiyorlar yan yana,
Ben kalırım odada bu kız ile.

Bul kızda bir sihirli güç olsa gerek,
Tamamen anlıyor tebessüm eder, bakarak hep.
Ben yatarken işkenceyle, uyuyamayıp,
Acır bana, yavaşça iner gelir. <...>

...